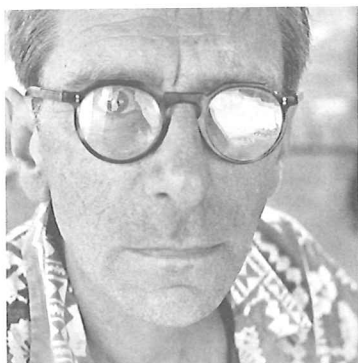

Dansen met de schaduw van het onbewuste

Ellen Stynen in gesprek met Eric De Volder

Eric De Volder foto Tania Desmet

De stukken van Eric De Volder worden op de vloer gemaakt. Via improvisaties zoeken de spelers naar een personage en naar een verhaal. Daarbij schuwen ze het groteske niet. Hun gezichten zijn levende maskers, hun lichamen zijn getekend door het noodlot, hun taal is verbrokkeld. De Volder boetseert zijn kleine personages om tot grote helden. Achter hun anekdotiek gaat een universeel verhaal schuil. Om dat verhaal te kunnen vertellen, doet De Volder een beroep op de verbeelding van zijn spelers. Een gesprek over acteren en dansen met de schaduw van het onbewuste.

ETCETERA Je bent beeldend kunstenaar van opleiding. Wist je bij je eerste regie al onmiddellijk welke richting je uit wilde met je spelers?

DE VOLDER Ik ging vroeger erg veel naar theater. Dikwijls ging ik verschillende keren naar dezelfde voorstelling, om te 'studeren', om ze te bekijken in al haar facetten. Je pikt vanalles op, en geleidelijk ontwikkel je zo een eigen visie. Ik denk dat het een goede zaak is geweest dat ik in een beeldende opleiding beland ben, en niet in een conservatorium. Je wordt verplicht om hele dagen te kijken en onmiddellijk te reageren. Je oog wordt geoefend, en dat heeft me bepaald hoe ik nu kijk als er een groep spelers in een werkruimte voor mij staat. In mijn verbeelding is dan alles mogelijk.

Mijn ontmoeting met Jan Leroy¹ is cruciaal geweest voor mijn visie op theater en spel; hij was een theatermens tot in zijn kleinste vezel. Ik had al veel intuïtieve kijkervaring, maar Jan Leroy heeft mij naast praktische ook theoretische inzichten bijgebracht. Het is hij die mij voor het eerst gesproken heeft over personage-opbouw en fysiek acteren. Hij wees mij op bepaalde figuren uit de theatergeschiedenis, zoals Augusto Boal. Daardoor zag ik dat er achter speelstijlen die mij al altijd aangesproken hadden bepaalde methodieken zaten, dat je gericht naar een specifiek doel kan toewerken. Tot dan toe had ik veeleer onbewust en intuïtief gewerkt.

ETCETERA Welke speelstijl hield/hou je voor ogen?

DE VOLDER De niet-psychologische stijl. Ik zag zoveel theater waarin nog een archaïsche speelstijl gehanteerd werd: onnatuurlijke taal, dialogen die niemand voor werkelijk neemt... totaal ongeloofwaardig. Tegelijkertijd zag ik veel voorstellingen die naar het beeldende en het fysieke neigden, en daar zei ik onomwonden ja tegen.

Ik kan als regisseur niet weten wat er in het hoofd van mijn spelers omgaat, en ik wil me er ook niet mee bezighouden. Uiteraard psychologiseren zij voor zichzelf hun personage, maar ik kan mij enkel uitspreken over de dingen die ik zie en hoor. Ik ben als het ware een derde oog en oor voor mijn speler: als er een put ligt, zorg ik dat hij er niet invalt; als er iets achter zijn rug gebeurt, help ik hem om dat te zien.

ETCETERA Eind jaren '80 en begin jaren '90 volgde je enkele stages bij Grotowski. Heeft hij je visie op theater en werken met acteurs beïnvloed?

DE VOLDER Er gaat geen dag voorbij dat ik niet aan die ontmoetingen terugdenk, en dat is moeilijk te klasseren. Het werk dat ik daar meegemaakt heb, is voor mij nog altijd bezig, elke dag. Grotowski is een meester. Wat me bijblijft, is een soort houding tegenover het werk en tegenover de mensen met wie je

werkt. De vraag die gesteld wordt, is: hoe breng je met de grootste discipline, zuiverheid en eenvoud de zaken van het dagelijkse leven op een ander plateau, waar ze vertaald worden tot iets universeels. Dat is een levensopdracht.

Ik herinner me dat hij me aanmoedigde om in cafés te gaan zitten –overdag weliswaar– en te kijken en luisteren naar wat er rondom mij gebeurde. Elke keer als ik nu op café zit met een gazet voor mij moet ik daar aan terugdenken. Plots vang ik flarden van gesprekken op, pik ik een paar zinnen op die een paar uur later op papier staan en in de repetitie gebruikt worden. Het is een kwestie van voortdurend je aandacht te scherpen.

ETCETERA Acteren staat voor jou gelijk met het creëren van een stuk. De eerste repetitie begin je immers met een wit blad en de uiteindelijke speeltekst is het rechtstreeks resultaat van lange improvisatiesessies. Is improvisatie de enige weg voor jou om tot een stuk te komen?

DE VOLDER Ik voel dat het makkelijker is als ik spelers vóór mij op de vloer heb. Dan gaat het schrijven bijna vanzelf, wat niet het geval is wanneer ik alleen achter mijn bureau zit met een schrijfoopdracht. Door de spelers dingen te zien doen en te horen zeggen, wordt mijn fantasie enorm geprikkeld. Eigenlijk probeer ik vanachter mijn regietafel mee met hen